

voor koloniaten.

Een secretariaat voor inlichtingen en voor documentatie voor koloniaten is sinds enkelen tijd in werking te Brussel, 2, Wittestraat; het is open elke morgen, en vanaf 23 September zal er ook een bibliotheekdienst in werking treden.

door hun tegenstellingen na verschillende generaties zoowel juridisch als psychologisch werden opgeruimd en zij slechts nog één homogene sociale groep uitmaakten. Zoo doen zich in de XXe eeuw geen oorlogen tusschen steden meer voor zoals in de XIIIe en XIIIe eeuw het geval was toen de steden een verdroogde

kunnen herbergen. Er staat ons dus maar één gezonde weg open: op vredelievende manier moeten wij tot een vorm van wereldregering komen, er moeten wetgevende lichamen worden ingesteld, uitvoerende en rechterlijke machten die als taak hebben de betrekkingen te regelen tusschen de regeeringen van de verschillende nationaalstaten die van hun staatssovereiniteit zouden afstand doen. Dergelijke instelling dringt zich op daar in de XXe eeuw de naties met ontelbare vezels aan elkaar verbonden zijn en door hun industriële, commerciële en cultuurele ontwikkeling uit hun eigen grenzen puilen. Alle verdere ontwikkeling in het afgesloten souverainraam der nationaalstaten leidt naar een toespitsen van het onderling wantrouwen en is zaad voor een nieuwe wereldcatastrofe.

De wereldregering die den vrede moet verzekeren, veronderstelt echter zekere onmisbare voorwaarden die zeker thans nog niet voldaan zijn. Het menschedom en dan in eerste instantie de leidende personaliteiten van de verschillende staten moeten tot een eenheid van geweten geraken, een «wereldgeweten», zooals men het soms wel eens genoemd heeft. Het wereldgeweten kan alleen ontluiken uit een «wereldbewustzijn» en dit laatste zal de vrucht zijn van veelvuldige, ruime, ongehindere materiele en culturele inwerking onder de volkeren der verschillende naties. De eerste vereischte, die tot hiertoe nog altijd bij een vrome wensch blijft, komt neer op de psychologische ontwapening, waarmee bedoeld wordt: dat de waarheid over de feiten en toestanden in de wereld door geen staatscensuur buiten de grenzen van een land mag gehouden worden. Het is wel voor iedereen duidelijk dat, zolang daaraan niet voldaan wordt, de vorming van een wereldgeweten en een wereldbewustzijn onmogelijk is.

S.

Over het Zwin en zijn Flora

De «Brugsche Courant» van 10 Aug. heeft eens te meer gehandeld over het natuurreserveat van het Zwin en alles wat er mee samenhangt. Dat is verdienstelijk werk, maar het is doodjammer, dat wij ook weer moeten vaststellen, dat vele journalisten nog niet genoeg beseffen dat ze niet over alles kunnen schrijven, zonder groot gevaar zich deerlijk te vergissen. Meer in het bijzonder over flora en fauna en over biologische wetenschappen is de vorming van onze bevolking nog zoo primitief, dat het meer dan noodig is, dat meer bevoegden eens reageeren, indien wij ons in het buitenland niet willen belachelijk maken.

Wij achten het dan ook geboden hier enkele gewaagde stellingen en vergissingen uit het artikel «Het Zwin bloeit» nader te beschouwen.

De schrijver zegt o.m.: «De oude dijken dragen tal van kruiden, die hier eenmaal gekweekt werden in de tuinen als medicinale kruiden, maar die nu verwilderd zijn». Zoolang steller van het artikel ons deze kruiden niet weet te noemen, is dit op zijn minst een zeer gewaagde stelling. Een doctorale thesis van een of ander hoogstudent zou er kunnen aan gewijd worden, maar wij vreezen zeer, dat steller moeilijk zoiets zou kunnen bewijzen. Het ware o.i. veel gemakkelijker te bewijzen, dat bepaalde planten, die nu op de oude Brugsche kaaimuren groeien hier, van geneeskruidentuinen werden ingevoerd, dan dit kruid de dijken van het Zwin staande te houden.

Een andere gewaagde onderstelling is deze waarbij schrijver meent dat «in den ouden tijd met de benaming Zouternele hetzelfde zou bedoeld worden als de zee-kraal» (*Salicornia europaea* L.). Inderdaad, volgens een in 1621 verschenen werk «Petri Hondii Dapes inemptae», was Zouternele wat men thans in goed Nederlandsch de Zeemelde noemt (*Obione portulacoides* Moq.). De bladeren van dit kruid, dat eveneens overvloedig in het natuurreserveat van 't Zwin groeit en bloeit zijn o.i. veel beter geschikt om als voedsel te dienen. Zeekraal is meer als specerij te beschouwen en hebben wij vaak met beaustuk en fritten verorberd. Ingelegd met azijn en enkele kruidnagelen of wat pimentkorrels (Jamaicapeper) is het lekkerder dan komkommers, maar het is meer toespijs dan spijs en wij twijfelen er sterk aan of het langdurig als voedsel zou kunnen gebruikt worden, zelfs door Turkse galeislaven, want de plant bevat veel keukenzout en oxalaat. Gelet op het bovengenoemde werk van Petrus Hondius achten wij het dan ook veel waarschijnlijker dat in dit geval de Zeemelde (*Obione*) bedoeld werd, al moet worden toegegeven, dat ook deze plant — zooals alle schorrepanten — veel keukenzout bevat, maar vermoedelijk veel minder dan Zeekraal (1). Bovendien schrijft Dodoens in zijn Cruydt-Boeck (uitgave van 1608) van de Zeemelde, die bij hem «Zeeporceleyne» (2) genoemd wordt, dat de bladeren, volgens Dioscorides «worden gesoden ende voor spijse gebruyct». Hij vermeidt ook het gebruik hier te lande als specerij (net als thans bij zeekraal) «ghelyck de cappers», zoo schrijft hij, maar voegt er

uitdrukkelijk bij, dat de bladeren en jonge spruiten in den winter als salade gegeten worden. Hier volgt zijn tekst: «Hier te lande worden de jonge spruyten en oock de bladeren van de Zee Porceleyne in Aziën van sommige gheleyt oft met Saut ende Pekel verwaert ghelyck de Cappers; ende worden inden Winter in Salaet gegeten ende op tafel gebrocht; ende in dier voegen gebruyct zijn sij aenghe-naem ende liefelick genoeg van smaect. Galenus selve vermaent oock dat de jonge spruytens oft bottekens van de Zee Porceleyne in Asien, te weten, in het lantschap van Cilicien gegeten worden ende wegh gheleyt oft bewaert om daer nae te ghebruycken».

Dit alles wordt van de Zeekraal niet gezegd. Deze plant wordt door Dodoens, die ze nog niet voldoende schijnt te kennen, eerder ongunstig beoordeeld. Het zou ons te ver voeren, hierover uit te weiden. In ieder geval duidt dit er op, dat de Zeemelde in het begin van de 17e eeuw veel eerder als spijs beschouwd werd als de Zeekraal.

Waar de schrijver van «Het Zwin bloeit» zich echter deerlijk vergist is het gedeelte waar hij Lamsoor gaat verwarren met de Zulte of Zeester. Hij begaat hiermee de klassieke vergissing waartegen wij reeds herhaaldelijk hebben gewaarschuwd. Het is van groot belang hierin klaarte te brengen, omdat daardoor bewezen wordt, dat men niet over volksnamen van planten moet gaan schrijven, indien men niet in de eerste plaats goed de planten kent en onderscheidt en indien men geen duidelijk onderscheid maakt tusschen een officiële Nederlandsche naam en een volksnaam.

Laten wij dus eerst goed de betreffende kruiden uiteen houden. Wat de menschen alhier de «blauwe zwinblommetjes» noemen «die honderden bezoekers al mee naar huis genomen hebben», dat heet officieel in goed Nederlandsch Lamsoor en is van de familie der Plumbaginaceën. In het Latijn is de wetenschappelijke naam thans *Limonium vulgare* Miller. (vroeger werd dit plantje door Linnaeus tot het geslacht *Statice* gerekend en in vele boeken vindt men dan ook nog den naam *Statice Limonium* L.) Er zijn vele volksnamen, die verschillen van streek tot streek. Heukels vermeldt in zijn lijst: «Limoen- of Lemoenkruid, Schapenoer, Blauwe strandbloemen, Zeegras» (niet te verwarren met het echte Zeegras in het Latijn *Zostera*).

(vervolg blz. 4)

Een Vlieghaven te Brugge

We lazen in de «Brugsche Gazet» een artikel gewijd aan een mogelijk ontwerp van een vlieghaven te Brugge. Er werd o.m. aangestipt dat het Maleveld hiervoor zou kunnen in aanmerking komen, doch dit pleit is, zooals men weet, onderworpen aan speciale ouderde reglementen wat de inrichting van een vliegplein aldaar heel wat moeilijkheden zou kunnen bijbrengen.

Ware het niet eenvoudiger dat de Stad het domein en het kasteel van Male tot dit doeleinde zou aankopen? Dan zou de Stad op eigen goed het vliegplein kunnen laten oprichten, wat ongetwijfeld de beste oplossing zou zijn. Er zou daar inderdaad middel zijn om een blok te vormen van ongeveer 50 tot 60 Hectaren.

Leest iedere week

ONZE SPECIALE RUBRIEK

BURGERSBELANGEN

SKUNDIG
R B"

27

ies - Brugge
TorhoutMeesters in
lastingszaken
komsten bij
ezwaren) -
exploitatie-
Alle Rechtsk.
esties - Han-
eving - enz...voortaan alle
nderdag uit-
(1086)duidelijk, dat
worden afge-
methode slechts
jaar kan plaats
de leveringen.
door voornoem-
de roziijnen een
ven. Wie even-
en smaak ver-
nase» produkt,
dat zij deze in
enaren.soort roziijnen,
nken aan «Ko-
l. Het zijn de
schillende soor-
kenland en op
troien. De bes-
keur, zoo groot
nauwelijks pit-
meer pittes.
zo dikwijls de
n wordt geplant
bessen groeien.
trekt zich uit
chierelland Mo-
nge eilanden in
ant verlangt een
n mild voorjaar
rogen Zomer; 2
kio krenten.gebruiken het
nivoer, welke
n ton bedraagt.
«Vostezza Royals»
gd) dan volgen
mes» met teere
nven voor het
n merk «Golf»
n van de «Polo»
n Amalias»,
n de goedkoop-n bevatten zeer
n druivensuker.
n en vrucht-
n aan rozij-
n groote voedings-nang zijn ge-
n minging zon-
naden, wor-
n en gedend en
n nize bak-
n veldend
n e e voor de

Over 't Zwin en zijn Flora

(vervolg van blz. 1)

Daarnevans groeit in het Zwin en ook in de brakke polders een zeer mooie plant, van de familie der Composieten, met gele schijfbloemen en blauwe straalbloemen. Dus als een margriet, waarvan de straalbloemen blauw zouden zijn. Dit is een Astersoort met dikke bladeren, die in goed en officieel Nederlandsch ZULTE heet, en waarvan de Latijnsche naam luidt Aster Tripolium L. Ook deze plant heeft vele volksnamen, o.m. Allerheiligenbloem, Hester, Zeeaster, Zeesterrekruid, Zoutwateraster, Zouterik, Zoutwatersterrebloem, Zoutwatersterrekruid en «last but not least» in Zeeuwsch-Vlaanderen ook Lamsoor of Lamsoren (= de jonge bladeren die gegeten worden).

Hieruit volgt dat er in Zeeuwsch-Vlaanderen een gedurige verwarring heerscht tusschen de officieele «Lamsoor» (Limonium vulgare Miller) en wat het volk er Lamsoor noemt (Aster Tripolium L.). De Nederlandsche botanicus J.P. Lottsy deelt ergens mee, dat deze verwarring eens tot een proces gevoerd heeft tot voor het Opperste Gerechtshof van Nederland. Er bestaat (of bestond) in Nederland inderdaad een reglement waarbij Lamsoor (en hiermee werd «Zulte» bedoeld), niet op uiterwaarden mag gemazid worden.

Wat nu in het voorjaar als groente gegeten wordt, zijn de jonge bladeren van de «Zulte», die, zooals gezegd, dikke bladeren bezit, terwijl de bladeren van de echte officieele «Lamsoor» (Limonium vulg. Mill.) eerder ongenietbaar zijn. Weliswaar vindt men in sommige boeken, dat ook deze bladeren gegeten worden (o.a. in L. DORSMAN «Langs Strand en Dijken»), maar ook deze schrijvers zijn waarschijnlijk het slachtoffer van die verwarring.

Men vergeet dus nooit, dat volksnamen van streek tot streek verschillen en dat met één zelfde naam soms zeer verscheidene kruiden kunnen bedoeld worden, terwijl anderzijds één enkel kruid verschillende namen kan dragen en de namen uit oude boeken en schriften veelal niet kloppen met de moderne nomenclatuur. Wie volksnamen van planten en kruiden wil bestudeeren moet eerst goed de betreffende planten kennen en moet ze het volk kunnen voorleggen om zeker te zijn, dat een bepaalde naam op een bepaald gewas past.

Apoth. P. VANDE VYVERE.

(1) Over de scheikundige samenstelling van Zeemelde is jammer genoeg in de literatuur niets te vinden.

(2) Dank zij de afbeeldingen zijn de planten in Dodoens Cruydt-Boeck doorgaans juist te determineren. Dodoens vermeidt in zijn Cruydt-Boeck eveneens een «Sautenelle» maar bedoelt daarmee de duinwinde (Convolvulus Soldanella L.) een plant, die zeker niet kan gegeten worden, want ze is eerder een purgeermiddel door haar harsgehalte. Die oude naam is een vervorming van het Latijnsche Soldanella.

NIEUWS UIT DE PROVINCIE

Sint-Michiels

Afstempelen aardappelkontrakten voor vervoer. — De verbruikers kunnen zich in iederderder 's voormiddags aanbieden in den gemeentelijken ravitailleringsdienst, bureau 14, voorzien van het rood formulier en de rantsoeneringskaarten van alle

Bezoekt nu de Dahlia-kwekerij van
CH. LOMBAERT & ZONEN
te MOERE - MOERDIJK.

Duizenden Dahlia's in vollen bloei!
Kiest nu zelf de verlangde kleuren uit op de plant. (1)

KORTRIJK

Vlasmarkt. — Ruw Inlandsch vlas per 100 kgr. 275-400; tarwestroo, machinaal gedorscht, 48-52; roggestroo, 25-30; haverstroo, 25-30; gerstestroo, 25-30; roggestroo met vlegel gedorscht, 60-70; weidehooi, 125-175; klaverhooi, 150-200; luzernehooi, 175-250; hanekam-klaverhooi, 175-250; erwtenstroo, 50-75.

Raadgevingen te volgen bij ontstaan van Brand. — Bij het uitbreken van den brand, Maandag 11. in een groot-warenhuis, waren de brandweermannen 4 minuten na verwittiging ter plaats om aan het blusschen te vallen. Tijdens dit doorgerij werd er bemerkt dat het verkeer niet snel genoeg uit den weg bleef, wanneer de brandweerwagen met rinkelende bel door de straten bolde. Iedereen moet begrijpen dat de baan vrij moet blijven, zoowel voor brandweerwagen als voor Roode-Kruiswagen. Het snel ingrijpen van de brandweer is hoofdzaak, waarbij alle andere verkeersredenen moeten zwichten. Bij deze wordt nogmaals geëischt dat geen bouwmaterialen zouden gestort worden op de brandkranen, zelfs in volledig geteisterde straten. Ook is het aan te bevelen dat in magazijnen, werkhuizen en belangrijke gebouwen, door aansluiting met de waterleiding, bluschinrichtingen zouden aanwezig zijn teneinde begin van brand niet alleen met zelfblusschers, maar ook met krachtige waterstralen te bestrijden.

STOOMWASSCHERIJ -
- NIEUWWASSCHERIJ
G. Stecken - Deboodt
1, Vischmarkt, 1,
KORTRIJK

ROUW IN 24 UREN

(1078)

Tooneelnieuws. — «La Bohème» — Op Dinsdag 1 Oktober a. s. opent de Koninklijke Opera van Gent het tooneelsseizoen met een buitengewone voorstelling van de prachtige opera «La Bohème», met de medewerking van Mevr. Danielle Brégis van de Opera comique van Parijs en dhr. Eugène Régnier, 1e ténor aan de Muntshouwborg van Brussel. Er zijn nog enkele plaatsen beschikbaar. Men kan zich ook abonneren voor de reeks van 5 of 10 galavertooningen.

— In «t Witte Paard». Op 6 Oktober a. s. geven de «Kunstenaars» hun eerste van de wereldberoemde show van Benatsky, te 20 u. De 1 vertooningen gaan door op 13 en 20 Oktober en 3 November. Locatie is open voor de drie tooningen.

— «La Patronne». De Fransche filmacteur André treedt op in zijn eigen werk op 8 Oktober a. s. met de medewerking van vier acteurs uit Parijs die eveneens creëerden. Deze geldt als eerste van het a van de Galeries. Locatie in de burg aan de gewone voorwa kan zich steeds abonneren reeks van vier gala's.

— K. N. S. Het zoo gunst gezelschap uit Antwerpen, z abonnementsvoorstellingen op 15 Oktober in, met het pr neesch werk «De Krijtkrin Hi-Tao en vertolkt met de r van al de beste krachten. I open. Men aanvaardt nog nemementsinschrijvingen.

Twee verdienstelijke too sen aan de eer. — Op Zo wordt de pracht operette «Paard» van Benatsky in burg opgevoerd door d Kunstenaars». Er zal een avondvertooning zijn. vertooningen, zal een warr den gebracht aan heer e ve Debels die elk 25 jar ven achter den rug hebb bels vertolkt o. m. 125 m Anna Mirrel in de «Lust wijl heer Debels ontelbar len en ook karakterrollen wenschen deze twee anin Kortrijksche tooneelver luk.

De staking in de pann telberg» geëindigd. — werd in de pannfabrie tot een staking overge op de loonskwestie. Dez de echter maar 1 dag. I komingen werden toege Maandag e. k. bekracht de Paritaire Commissie

" Librairie C

42, Doornikstraat,

Lees-, Vak- en
— Dag- en We
Tijdschriften —Algemeen Gewest
GROOTH

LEES: Het Rijk der

Gemeenteraad. — M ber zal er te 18 uur C den worden ten Stads

Z.E.H. Deken Jonck

Z.E.H. Jonckheere,

vergezeld van de EE.

resp. pastoor en ond